

Kuupik Kleist og føroysku skúlabørnini

trupult at argumentera fyri, at átrúnaður skal haldast burtur frá politikki. Nøkur citat kunnu lýsa greiðu støðuna hjá Wæver í hesum spurningi: *Vores markante krigserklæringer til forsvar for sekularismens hellige princip gør os unødigt provokerende, truende og intolerante internationalt, og de legitimerer en reel diskrimination i tolerancens navn i den hjemlige politik. Ironisk nok betyder det en særligt aggressiv politisering af religion. I modsætning til de begrænsede effekter det ville give, hvis religiøse argumenter blev endnu en dimension i den politiske debats mangfoldighed, får vi i krigen imod dem en mere problematisksammenblanding, en mistænkeliggørende politisering af visse grupper religion og dennes eventuelle indflydelse på deres politiske holdninger.* Og seinni: *De, der faktisk drager deres politiske konklusioner på delvist religiøst grundlag, møder altså budskabet, at de skal finde på nogle andre argumenter i den offentlige sfære. I må argumentere med nogle andre begrundelser end jeres egentlige motiver. Det virker ikke indlysende, at det giver nogen samvittig god demokratisk samtale.*

Mínar viðmerkingar og viðgerðir í hesi grein vísa vónandi greitt, at málið um viðurskiptinimillumreligið og politikk hevur fleiri síður. Sum stjórnmálafrøðing, sum hevur undirvíst á universiteti, kenni eg meg als ikki einsamallan við míni fatan av kompleksu viðurskiptunum millum religið og politikk. Kravið um at halda religiøs argument burtur frá politiska kjakinum hevur eitt veikt grundarlag. Tað er týðningarmikið fyri ta politisku skipanina og tað politiska orðaskiftið í Føroyum, at øll argument verða viðurkend, bæði verðslig og átrúnaðarlig.

Flest øll í Føroyum munnu viðurkenna, at kristilig virði hava havt og framvegis hava stóran týðning í okkara samfelagi. Tey kristnu virðini hava ríkað okkara samfelag, og vón mín er, at hesi virði framhaldandi verða partur av politiska kjakinum í Føroyum. Okkara kristnu virði eru endurspeglad á so mongum samfelagsøkjum, eisini á politiska økinum. Tí er tað eisini natúrligt, at hesi virði eru partur av almenna kjakinum.

TORKIL V. RASMUSSEN

Í langa tíð aftaná “klummuna” í Dimmu, Hinvegin, um grønlendsk á tímatelvuna, kom innihaldið í klummuni til kennar hjá grønlenska fólkatingsliminum, Kuupik Kleist. Um tað var tí, at eg í samskipti við Anniku Smith, skrivara hjá Kuupik Kleist, havi undrast á, hví Kuupik Kleist, sum ein seriosur politikari, ikki kom við einum konstruktivum aftursvari til innihaldið í klummuni, er ein óskrivað søga. Tað má í minsta lagi vera uppá sítt pláss, at viðkomandi politikari, sum vil at skúlabørnini í Føroyum skulu læra grønlendskt, fylgir við, hvørjar reaktiónir eru í kjakinum í føroysku miðlunum um uppskotið hjá Útnorðurráðnum. Hóast alt svaraði Kuupik Kleist aftur uppá greinina – 27 dagar aftaná!

“Den såkaldte søvnløse skribent på Dimmalætting”, sum Kuupik nevni meg í greinini 20 september, er farin aftur til Danmarkar undir víðari lesnað. Innihaldið í hesi greinini er uppá rokningina hjá mær, Torkil V. Rasmussen og ikki Dimmalætting, soleiðis at Kuupik Kleist ikki aftur heldur, at talan vera um “sprogforvirring på Dimmalætting”.

Kuupik Kleist, sum fólkatingslimur, hevði í “skjóta” aftursvari sínum – 27 dagar aftaná-einótrúligantendens at leggja orð í munin á mær viðvíkjandi Hinvegin hin 24 aug. 2006 undir heitinum, “Grønlendskt á tímatalvuna?”.

Kuupik skrivar í Dimmalætting hin 20 september um meg:

“- ifølge skribenten således, at børnene vel at mærke skal lære at tale, læse og forstå grønlandsk. Udover at han mener, at det er forkert, at færøske børn skal til at lære at tale grønlandsk, når de i forvejen har svært nok ved at lære engelsk og tysk, mv. oveni deres eget modersmål, så mener han også, at det ressourcemæssigt er helt udelukket, eftersom der i de færøske skoler knap nok er råd til at give eleverne specialundervisning.”

Hevði Kuupik vinarliga

víst á hvar í Hinvegin hin 24 august, at tað stendur, at eg haldi tað vera *skeivt* at læra tey føroysku børnini grønlendskt? Faktum er, at at nógv føroysk børn hava torført at læra egið móðursmál, dansk, enskt og týskt v.m. Ein viðkan av mongdini av fremmandamálum í føroyska fólkskúlanum, haldi eg ikki bera tann rætta vegin við tí fyri eyga at brynja fólkskúlaungdómin til globaliseringina, berttítalan er um stórar geografiskar regiónir í Útnorði. Hinvegin er enskt, týskt og danskt, ifylgi klummuni hjá mær, av størri relevansi, hvat umræður at verða partur av globaliseringini í mun til, hvat grønlendskt og íslendskt er, at fylla í okkara fólkskúlaungdóm.

Óansæð hvat eg haldi, ella hvat Kuupik Kleist heldur vera rætt, so stendur einki um, at tað er *skeivt* at læra tey grønlendskt!

Í klummuni vísti eg á, at tað verður torført at figgja undirvísing í íslendskum og grønlendskum, tá ið tað í dag eru so nógvir næmingar í føroyska fólkskúlanum, sum hava tørv á serundirvísing, sjálvt um hesin tørvurin figgjargliga ikki verður næktaður.

Fyri at tað skal sláast heilt fast, havi eg aldrin staðfest, at tað er *útilokað* at figgjargligt pláss verður til at lærabørnini málini í útnorði, men loyvdi mær í staðin at at seta spurning við, hvar peningurin til hugskotið hjá Útnorðurráðnum, hvat viðvíkur nýggju potentiellu norðurlendsku málunum í føroyska gólkskúlanum, skal koma frá.

Hvat meinir Kuupik Kleist við, tá ið hann víðari skrivar: “Jeg ville have forståelse for skribentens frustration, havde det ikke været fordi han overfortolker rekommandationen og hensigten bag den. Rekommandation 5/2006 lyder konkret: “Vestnordisk Råd opfordrer regeringerne i Island, Færøerne og Grønland til at indføre undervisning i de vestnordiske nabolandes børn skal til at lære at tale grønlandsk, når de i forvejen har svært nok ved at lære engelsk og tysk, mv. oveni deres eget modersmål, så mener han også, at det ressourcemæssigt er helt udelukket, eftersom der i de færøske skoler knap nok er råd til at give eleverne specialundervisning.”

Hvørjar frustratióir meinir Kuupik Kleist ítøki-

liga við, og hvussu kann *uppskotið* hjá Útnorður-ráðnum verða yvirtulkað, tá ið innihaldið í Hinvegin var ein viðmerking til, hvat Kuupik Kleist úttalaði seg um í *Útvarpi Føroya aftaná* ársfundin hjá Útnorðurráðnum?

Kuupik heldur áfram:

”Der er således ikke tale om, at færøske børn slavisk skal lære at tale grønlandsk, men derimod at vidensniveauet om historien, samfundsforholdene og kulturen, herunder det sprog, der karakteriserer Færøernes nærmeste atlantiske naboer, samlet set bør højnes. Dette understregede jeg også i den færøske radio.

Hvør uttan Kuupik sjálvur í viðmerking til úttalilsini hjá fólkatingsmanninum hevur sagt, at føroyskir skúlanæmingar “slavisk”, sum Kuupik sjálvur kallar tað, skulu læra grønlendskt? Eg hevði verðið fegin, um grønlendski fólkatingslimurin í Norðuratlantsbólkinum ítøkiliga kundi víst á, hvar í Hinvegin hin 24 aug., at tað stendur skrivað.

Nógv bendir á, at grønlendski fólkatingsmaðurin dæmar væl at leggja orð í munin á mótpartinum.

Hóast alt var endamálið við greinini í Hinvegin hin 24 aug. bert, um ikki tað var sjónligt nokk fyri Kuupik Kleist, kritiskt, at seta spurningar við úttalilsini hjá Kuupik Kleist í *Útvarpi Føroya*, sum hann kvøldið áðrenn blaðið til hósdeggin hin 24 aug. fór til prentingar, um at styrkja aldargamla tilknýtið til útnorður.

Helgi Abrahamsen endurgevur í Dimmalætting hin 26 september, orðarætt, hvat varð sagt í *Útvarpi Føroya* aftaná ársfundin hjá Útnorðurráðnum síðst í august mánaða í ár.

“Vit skulu duga betur at skilja og tosa grønlendskt og íslendskt við. Grannamálini skulu á tímatalvuna í fólkskúlanum í útnorðri, ja útnorðurbúgvar skulu læra meira um viðurskiptini hjá hvørjum øðrum yvirhøvur. Á landsfundinum sum endaði í gjár mælti Útnorðurráðið stjórnini í Íslandi, og landsstýrunum í Føroyum og Grønlandi til, at seta í verk undirvísing í søguni, samfelagsviðurskiptunum, mentanini og málunum hjá hvørjum øðrum. Hetta skal vera fastur tættur í tímatalvuni í fólka-

skúlanum, og heitt verður á londini um at gera felags undirvísingartilfar á øllum trimum málum” (endurgeving endað).

Hetta var eisini tað, sum eg hoyrði eg Kuupik Kleist úttala seg um í ÚF hin 23. august, og fekk hettar meg til at seta nakrar kritiskar spurningar viðvíkjandi *úttalilsunum hjá Kuupik Kleist í ÚF* og ikki til sjálvt tilmælið, sum Kuupik annars sigur, at eg havi yvirtulkað?

Sagt varð í greinini hjá mær, at tað einasta, sum Føroyar hava til felags við Grønland er Danmark. Hetta fær Kuupik Kleist at siga:

”At mene at Færøerne og Grønland kun har Danmark tilfælles, understreger kun i mine øjne det bedrøvelige i, at man hidtil har overset behovet for mere oplysning om og undervisning i hinandens lande og kulturer. Jeg mener, at vi er fælles om meget, der rækker ud over Rigsfællesskabet og dets politiske arv. Vi har eksempelvis en lang tradition for at bo og arbejde i hinandens lande, vi har i århundreder levet af ressourcerne fra det samme hav...”

Kuupik vísur á, at íbúgvar í útnorði hava tørv á upplýsing og undirvísing í londunum og mentanum hjá hvørjum øðrum. Í hvørjum stendst hesin tørvurin? Sagt verður, at við hava langa siðvenju at arbeiða og búgva í londunum hjá hvørjum øðrum. Jú, føroysk skip sigla og hava siglt undir Grønlandi, og einstakir føroyingar hava búð og búgva í Grønlandi, men er tað veruliga ein orsök til at føroysk skúlabørn skulu hava grønlendskt á tímatelvuna og enná íslendskt?

Kanska hava føroyingar eina langa siðvenja at búgva í Grønlandi, men tó er hendan siðvenjan ikki størri enn hon er fyri øll onnur lond í heiminum. Skulu teirra móðurmál so eisini á tímatalvuna?

Seinni í viðmerkingini hjá Kuupik hin 20. september 2006 kann Kuupik ikki halda sær aftur við at leggja orð í munin á mær. Her skrivar hann:

“I modsætning til skribenten, mener jeg, at det er overordentligt vigtigt, at vi i Grønland, på Færøerne og på Island, lærer om hinandens historie, kultur og sprog og får styrket den fælles identitet, vi har i Atlanten.”

Kuupik Kleist sigur seg, í mun til skrivaran á Dimmu, alto so meg, at tað er av týðningi... Við øðrum orðum sigur Kuupik, at eg ikki haldi tað vera av týðningi at styrkja um “felags samleikan”, sum vit “opinbart” hava í Atlantshavinum, men hvørjir eru hornasteinarnir til hendan pástand? Tað verður so ikki beinleiðis nevnt nakað um í klummuni? Um eg haldi tað vera av týðningi ella ikki, er líkamikið, tá ið tað ikki framgongur nakrastaðnis í fyrr nevndu klummu í Dimmu hin 24. aug., men enn einaferð bert orð, sum verða løgt í munin á mær.

Persónliga haldi eg ikki tað vera av týðningi at vit læra næmingar okkara íslendskt og grønlendskt, hóast talan er um stór landafrøðislig umráði í Útnorði. Eg haldi einfalt ikki, at vit føroyingar hava ein felags samleika við grønlendingar meiri, enn vit hava við onnur lond í heiminum. Við at játta pening og seta tíð av til grønlendskt og íslenskt fer at bera so í bandi, at aðrar núverandi relevantar lærugreinar verða niðurrøttar til fyrimums fyri tvey mál, sum sera fá fólk tosa í heiminum. Hetta haldi eg ikki vera røttu leiðina at ganga í globaliseringini.

Av teirri orsök, at eg, og allarhelst flestu føroyingar eisini, haldi, at meiri má gerast fyri, at næmingarnir gerast betri í egnum móðurmáli og lærugreinum s.s. danskum, enskum, týskum og støddfrøði. Tískil haldi eg tað vera rættast, eftirsum nógvir næmingar eru fakliga veikir, at størri játta verður sett av til júst nevndu lærugreinir og ikki at gloyma serundirvísingina.

Nógvir eru partarnir,

sum mugu geva sítt íkast til, at føroysku fólkskúlanæmingarnir verða millum teir bestu til næstu PISA-kanning.

Tað skal sláast fæst, at endamálið við Hinvegin hin 24 aug. var at spurnar-tekin við ætlanirnar hjá Útnorðurráðnum í tilmæli teirra til stjórnirnar í teimum trimum londunum í útnorði at seta grønlendskt og íslendskt á tímatalvuna hjá skúlabørnunum, tá ið talan er um at styrkja fólkskúlanæmingarnar í globaliseringini.

Illur???

Sig tína meining í Sosialinum

